

GLASBENA ZORA

Izdaja dne 16. vsakega meseca

FR. GERBIĆ

v Ljubljani.

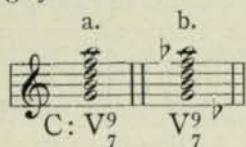
Cena za pol leta 1 gid. 50 kr.

GLASBENA ZORA

✦ ✦ ✦ Izhaja 16. dne vsakega meseca in velja za pol leta z muzikalno prilogo vred 3 krone. ✦ ✦ ✦
Uredništvo in upravnništvo: Turjaški trg štev. 1.

Nonakord.

Ako postavimo dominantseptimnemu akordu v duru ali molu še eno terco na vrh, nastane v prvem slučaju nonakord z veliko nono (devetico), glej a., v drugem pa mali nonakord z malo nono, glej b.

Imenuje se ta akord tako, ker je najvišji njegov interval od temeljnega tona oddaljen za devet stopinj.

V duru je nonakord velik, v molu pa majhen.

Naravno se razveže nonakord enako septakordu v toničen trizvok; saj temeljni ton je obema enak.

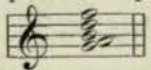
Nona se postopno razveže v kvinto toničnega trizvoka, drugi intervali pa se razvežejo enako onim v dominantseptimnem akordu, n. pr.

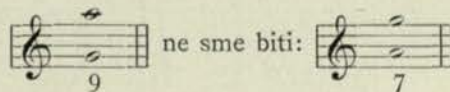
Da se ognemo kvintnih paralelk, mora se kvinta posebno v velikem nonakordu navzgor razvezati, n. pr.:

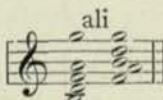

Mali nonakord se zamore razvezati v dur ali mol, veliki pa samo v dur.

Nona ne trpi, da bi postala v temeljnem akordu sekunda: princip točne sestave bi se tem potom izgubil in značaj nonakorda bil bi uničen.

Prvotna nona se tudi nikoli ne sme proti prvotnem temeljnem tonu obrniti, n. pr.:

Tak obrat sodi naj uho: ali

Kaj takega je nemogoče.

Ker nona ne sme postati niti sekunda niti septima, je uporaba tega akorda zelo omejena in četrti obrat tega akorda je celó nemogoč. Najbolj navadne uporabe tega akorda so sledeče:

Ker se nona v sredi akorda ne glasi dobro, zato se uporabljajo le trije obrati tega akorda, pri katerih je nona na vrhu, n. pr.:

V četeroglasnem stavku se v tem akordu kvinta izpusti, v tem slučaju izostane drugi obrat; torej imamo v četeroglasji le tri uporabljive oblike:

M 77 / 1903

1 2 3

9 7 4 6
7 6 3
 5 2

V strogem stavku se rabi ta akord tako, da se mu pripravi nona ali pa temeljni ton:

9 6 9 7 4 6
7 4 7 6 3
 5 2

Eksistenco nonakorda so zanikali celo sloveči glasbeni teoretiki, ker trdili so, da se pri nonakordu zamore v čveteroglasji izpustiti tudi

temeljni ton. Na ta način nastane akord, ki se od septime ne loči kar nič. Tudi se zamore nona misliti le kot zadržek.

Tej misli so se pa uprli sledeči teoretiki; Hauptmann, dr. Hugo Nieman, Italijan Pollini i. dr. ter so dokazali bistvo nonakorda tako: Ako se v nonakordu izpusti temeljni ton, nastane sicer zmanjšan septakord, vendar pa bas ne postopa kadencirano kakor pri septimi, štiri stopnje višje ali pet stopinj nižje, marveč gre naravnost v toniko, n. pr.: pri a. je nona z izpuščenim temeljnim tonom, pri b. pa septima. V obeh slnčajih je razveza drugačna:

a. b.

S tem je eksistenca nonakorda dokazana.

Danilo Fajgelj.

Nekrologa.

Zopet je pograbila nemila smrt dva moža, katerih imeni sta se bliščali na jugoslovanskem obzorju. V Kotoru je zatisnil 19. julija za vedno svoje blage oči sloveči srbski pesnik in književnik Jovan Sundečić, bivši tajnik črnogorskega kneza, v 75. letu svoje dobe. Pokojnik je bil pravi mirovni apostel, ki je deloval in posredoval vse svoje žive dni za slogo in porazumljenje v razdoru med brati Srbi in Hrvati. Kot pesnik je bil jako plodovit in iz njegovih večinoma lirskih poezij, polnih nežnosti, odseva žar plemenitega duha in srca ter plamtečega slovanskega domoljubja. Bil je svoj čas profesor na pravoslavnem bogoslovnem učilišču v Zadru, kjer je prevzel tudi uredništvo uradnega lista «Glas». Toda zaradi svojega slovanskega mišljenja in delovanja je moral veliko pretrpeti, tako da je izgubil svojo stalno službo in živel v velikem pomanjkanju. Njegov kremenit značaj pa se ni upognil v tej bedi in raje je vse pretrpel, kakor da bi zatajil svoje prepričanje. Leta 1865 pa je storil konec tej njegovi bedi črnogorski knez s tem, da ga je imenoval svojim tajnikom. Kar je storil pokojnik v tej lastnosti za kulturni in po-

litični razvitek Črne gore, bo stalo zapisano vedno z zlatimi črkami v zgodovini te knjezvine in jugoslovanstva sploh.

Knez Nikola pa ga je zavoljo njegovih zaslug tudi vedno visoko čislal in odlikoval. Poslednji čas je živel že mnogo let umirovljen in nosil naslov častnega tajnika črnogorskega kneza. Njegove zasluge pa so se cenile visoko tudi izven njegove ožje domovine, kar so pričale mnogobrojna odlikovanja raznih vladarjev, ki so mu krasila njegove prsi in gotovo ne bo pozabil nikdar te blage duše vsakdo, kdorkoli le je imel priliko priti v osebno dotiko s pokojnikom. — Zabelježiti pa nam je še drugo veliko izgubo, katera je zadela hrvatski narod sploh in «jugoslovansko akademiju znanosti i umijetnosti u Zagrebu» še posebej s smrtjo njenega predsednika Josipa Torbarja, ki se je preselil 26. julija v večnost. V njem oplakuje akademija vrlega, neumorno delavnega in proslulega učenjaka, narod pa moža pristnega narodnega značaja, kateri je posvetil vse svoje življenje le v korist in povzdigo svojega naroda. Rojen je bil 1. maja leta 1824. Bil je kot človek tih, miren, ljubezniv

in skromne narave. V vseh težkih političnih borbah, katere je preživel hrvatski narod za časa njegove dobe, v katere je bilo vpleteno tudi njegovo delovanje, ohranil si je pokojnik svoje ime čisto in neomadeževano. Zaradi svojega narodnega mišljenja in delovanja je moral pretrpeti mnogo preganjanj in užiti mnogo britkega. V kljub temu pa se ni umaknil s stališča svojega prepričanja, Poslednja leta je živel kot umirovljen ravnatelj realke v Zagrebu ter se je mogel tako z vso unemo posvetiti delovanju kot predsednik akademije in svojej stroki, prirodoslovni znanosti, katero je tamkaj vstvaril.

Dasiravno nista bila pokojnika v neposredni zvezi z našo glasbeno umetnostjo,^{*)} sta vendar le ljubila kot prava Slovana po bratovsko naš narod in se zanimala za naš naroden razvoj tudi v tem pogledu. Zato naj postavi tudi «Glasbena Zora» v teh skromnih vrsticah tema dvema kulturnima bojevnikoma Slovanstva mal spomenik: Bodi jima lahka rodna zemlja in večna slava njiju spominu!

^{*)} Sundečičeve lirске pesmi so prikladne za uglasbljenje, kakor malo katere druge. Zato je uglasbil urednik tega lista tudi mnogo njih za samospjev s spremljevanjem klavirja, za zbor in večjo kantato (himno) za solopetje, zbor in orkester.

Slavnosti in produkcije pevskih zborov.

Slomšekova slavnost. Na Ponikvi ob južni železnici na Štajerskem, v rojstnem kraju škofa Ant. Mart. Slomškega, pisatelja, pedagoga in prvoboritelja slovenskega, se je obhajala dne 5. avgusta narodna slavnost stoletnice njegovega rojstva. Slavnost je uspela izvrstno v vsakem pogledu. Nad sedem tisoč ljudi je prihitelo ta dan tje iz vseh slovenskih pokrajin, iz sosednje Hrvatske in celo s Češkega, da proslave spomin onega moža, kateri je s svojo neumorno in uzorno delavnostjo največ storil za probujo in zavednost štajerskih Slovencev in si kot pisatelj in pedagog sploh za vse Slovenstvo pridobil neminljivih zaslug. Ako bi ne bil Slomšek storil nič drugega kakor to, da je ustanovil družbo sv. Mohora, moral bi mu biti naš narod na veke hvaležen. Toda poznal je vse narodove rane in zato jim je neutrudljivo iskal in podajal vse svoje življenje primerne zdravilnega leka s svojo književno in pedagoško delavnostjo. Slavnost, pri kateri je bilo zastopanih 39 različnih društev, pričela se je s slovesno sv. mašo, katero je služil celjski opat gosp. Ogradi. Med sv. mašo so peli celjski pevci pod vodstvom g. K. Bervarja. Pri stranskem oltarju je služil med tem tiho slovensko sv. mašo maloruski duhovnik g. Vagl Sosnowsky. Po sv. maši se je vršila slavnost odkritja spominske plošče, na kateri stoji dobro pogojena glava Slomšekova. Ko je padlo zagrinjalo raz spominsko ploščo, zalesketale so iz nje z zlatimi črkami vklesane besede: «Nepozabnemu Antonu Martinu Slomšku, knezu in škofu lavantinskemu in buditelju slovenskega naroda ob stoletnici njegovega rojstva postavili njegovi rojaki.» — Učiteljski zbor je pri tem zapel «Molitev za slovanski rod». Popoludne po banketu je narod posetil rojstno hišo Slomšekovo in hrib sv. Ožbalda, po katerem je Slomšek v svojih otročjih letih pasel živinico. Na to je sledila pod prostim

nebom prosta zabava. — Ker so vse podrobnosti o tej slavnosti prinesli že naši dnevnik, nam ne preostaja nič drugega, kakor da zaključimo: Večna slava spominu Slomškovemu, vrlemu in velikemu sinu slovenskega naroda, ljubitelju in pospešitelju slovenske pesmi, katerih mnogo je sam zložil, ki se še danes popevajo po vseh slovenskih pokrajinah! — č.

Iz Maribora smo sprejeli o dveh koncertih katera sta se tam vršila v poslednjem času, naslednje sporočilo. Prvi koncert, ki se je vršil v knez. škof. dijaškem semenišču 17. junija z jako povoljnim uspehom, je bil vsekakor najboljši med vsemi koncerti, ki so se priredili to leto v semenišču. Vspored je obsegal naslednje pevske točke: «Zdravica», moški zbor p. Hug. Sattnerja, «Bolgarska davorija», moški zbor Fr. S. Vilharja, «Sijaj, solnčice», moški zbor po narodnem napetu priredil Fr. Ferjančič in «Popotnica Nikole Jurišića», moški zbor Iv. plem. Zajca. Med temi točkami je ugajala najbolj «Sijaj, solnčice» iz Vašega cenjenega lista. Najbolje se je pa obneslo tamburanje. Obsegalo je naslednje točke: «Silvestrova noč», idila za tamburaški zbor priredil H. U. Julijev, «Izvadak iz opere «Nikola Šubic Zrinjski» od Iv. pl. Zajca za tamburaški zbor priredil M. pl. Farkaš, «Bogomilovo slovo», odlomek iz M. Vilharjeve operete «Jamska Ivanka» in pa «Na zdar!» koračnica, obe poslednji točki za tamburaški zbor priredil H. Vogrić, — same točke iz tamburaškega lista «Slavjanska lira». Zakaj ta prekoristni in potrebni list ni še prišel dalje, kakor do prve številke?*) Drugi koncert

^{*)} Temu je kriva brez dvoma malomarnost občinstva za vsa naša umetniška podjetja. Nekateri smatrajo umetnost za nekakošen nepotreben šport. Drugi si zopet mislijo, da imajo umetniki že dovolj na tem, ako se jim prepeva slava, a živeli naj bi le od zraka. Podpiranje umetniških prizadevanj in podjetij, brez katere se ne more razvijati povoljno

so priredili mariborski abiturijentje 14. julija na vrtu «Narodnega doma» v proslavo 70letnice rojstva Nj. Vel. presvitlega cesarja. Obnesel se je koncert nepričakovano dobro, dasi ni sodelovala vojaška godba, — (sl. c. kr. vojaško poveljništvo v Mariboru jim je prošnjo odbilo, — se že ve zakaj, če se le pomisli, da je poveljništvo nemško). — Igrala je pa zato veteranska godba in sicer prav izborne komade, n. pr. «Naprej», «Kitico slovenskih narodnih», «Slovenec», «Hej Slovani!» itd. Vsa čast veteranski godbi! — Vse pa je kar vprek hvalilo petje. Močen zbor, sestavljen iz

nobena umetnost, to jim je pa deveta briga. Pri takih okolnostih se širi in razvija diletantizem vedno bolj in bolj in izpodjeda zdrave korenine organizmu. Neznalci pa si mislijo pri tem, da Bog vé kako napredujemo. Žali Bog, da je temu tako. A dokler se to pri nas ne spremeni, dokler ne prešine naše širši kroge večje zanimanje za našo domačo umetnost, ni pričakovati boljšega in povoljnjšega razvitja naše umetnosti. Stali bomo, izvzemši male izjeme, vedno zvezani, kakor malo dete v povojih, ki se ne more gibati svobodno.

Opazka uredništva.

Vesti iz umetniškega sveta.

Slovensko umetniško društvo v Ljubljani otvori prvo svojo razstavo 15. septembra. Oglasilo se je že nad 30 umetnikov in umetnic, kateri bodo razstavili svoje umotvore. Čas za dopošiljatev razstavnih umotvorov je do konca t. m. Kako imenitnega in važnega pomena za razvoj naše domače umetnosti bo ta razstava, nam ni treba posebej naglašati. Zato pa naj bi našlo to društvo pri našem občinstvu tudi dovolj gmotne podpore!

G. Fran Bučar je nastopil 11. t. m. v prvič kot novo engajžovani član dunajske dvorne opere, z jako povoljnim uspehom v operi «Aida». Kritika hvali posebno njegov lepi glas.

Glasbena književnost.

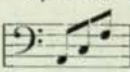
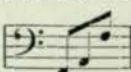
Album slovenskih napevov. Zbirka 50. slovenskih narodnih napevov za klavir priredil Fran Gerbič, je ravnokar izšla v L. Schwentnerjevi zalogi v drugem natisu, kjer so debi za 3 krone.

Slovanske himne. V založbi Simačka v Pragi so izšle himne deseterih slovanskih narodov, namreč ruska, »Bože carja hrani«, maloruska, »Šče ne vmrla Ukrajina«, polska, »Bože coš Polska«, »Z dymem pożarów« in »Jescza Polska nie zginela«, češka, »Kje domov mŭj«. slovenska, »Naprej zastava Slave«, slovaška, »Hej Slovaci«, hrvatska, »Liepa naša domovina«, srbska in črnogorska, »Onamo, onamo! za brda ona«, bolgarska, »Šumi, Marica«, lužičko-srbska,

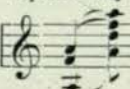
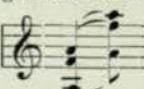
samih dobrih moči, je izvajal s pravim umetniškimi razumevanjem in skladbam lastnim niansovanjem pod umnim vodstvom g. E. Berana vse naslednje vsporedove točke: «Jadransko morje», moški zbor A. Hajdriha, «Sliepac Marko», moški zbor Iv. pl. Zajca z bariton samospevom (pel g. dr. Bela Stuhec), «Sijaj solnčice», moški zbor po nar. napevih priredil Fr. Ferjančič, «Večer na Savi», moški zbor Iv. pl. Zajca in «Za dom med bojni grom», moški zbor p. Hugo Sattnerja, tako da je žel ž njimi vsestranko burno pohvalo. Mala, a zares krasna in po vsebini ganljiva pesmica «Sijaj solnčice» pa je dosegla tudi v tem koncertu tak uspeh, da se je morala na burno zahtevanje ponavljati, Menim, da se v tem strinjam z željo mnogih drugih, če želim, da bi Vaš cenjeni glasbeni list objavil še več enakih, po narodnih napevih zloženih skladb. Kakor je bilo že gori omenjeno, so pa uspele tudi vse druge točke izvrstno. Zares, g. abiturijenti smejo biti ponosni na ta svoj koncert.

»Hišče Serbstwo njezbujene«, »Kjana Lužica« in »Naše Srbstvo z procha stawa«. Napevi so enoglasni, katerem je pridjano besedilo v prvotnem narečju in v češkem prevodu. Cena sešitku je 20 vinarjev.

Popravek. V 7. zvezku «Glasbene Zore» naj se popravijo naslednje tiskarske pomote. V zboru «Moj vrtec» mora stati beseda «Praprotnikove» namesto «Prapotnikove». V četrtem taktu v II. tenoru mora stati šestnajstinka es namesto f in v 18. taktu v basu mora biti druga nota četrtsinska in ne osminska. — V ariji Ivana iz opere «Teharski plemeči» v 24. taktu stoji v drugi skupini osmink v basu

tako: stati pa mora:

V 42. taktu v sopranu naj se izpusti v drugem akordu ton d,

toraj: naj se namesto: igra tako:

Administrativne zadeve. Današnjemu zvezku so priložene p. n. naročnikom, kateri še niso poravnali naročnine za prvi letnik in za prvo poluletje tekočega letnika, pošne nakaznice. Uredništvo prosi, da dotični naročniki ne odlašajo poslati zaostanka, ker mu list že itak prizadeva mnogo žrtev.

Listnica uredništva. Vsem onim č. gospodom, kateri so nam poslali svoje skladbe v privatno oceno, naznanjamo, da se nam ni mogoče spuščati v to, ker zaradi obilnega posla žal, ne vtegnemo voditi take privatne korespondence. — Sl. pev. društvo z Nabr.: Naročnina je poravnana do konca tek. letnika. — G. K. J. v K. Hvala! Mešan zbor se pri priliki porabi. — G. A. G. v O. Samospjev je sicer precej melodiozen, spremljevanje pa je premalo samostalno in ne zadostuje umetniški zahtevi.

Predica.

Besede A. M. Slomšekove popravljene.

Uglasbil **Fr. Ferjančič.**

Allegro. *mf* Le pre-di de-kle, pre - di, prav le-po nit na - re - di,

Sopran I. in II. *mf*
Pre-di de - kle, pre - di in nit na - re - di, Da

Alt I. in II. *mf*

se ne bo kro - ti - či-la, Ne tkalcu sit-no tr-ga-la, ne tr - ga-

rit.

Po - šte-na je pre - di - ca, in sta-ra je res - ni - ca,

a tempo
la. Po - šte - na, sta - ra nam je res - ni - ca, Da

a tempo

ti-sto de-kle kaj ve-lja, Ki janj-ko iz svoje pre - je i - ma. Ma-

Adagio.

nev-tru - je-no pre-di - co;

ri-jo glej De-vi - co, ne-vtru-je-no pre - di - co; Je pre-la
Je pre - la

i - no de - la - la, Za bož-je de - te Je - zu - sa.
Za bož - je

Tempo l^{mo} . Le pre-di prav ve - se - la, boš le-pe pes-mi pe - la,

Pre-di prav ve - se - la, boš pes - mi pe - la, Ko-

lo-vrat poj-de rad okrog, Bo tek-la lep-ša nit od rok. Ko-lo-vrat ur - no

mf *f*

te - če, In se vr - ti br - ne - če, Pa mo - dre pa - me - ti u - či, Če

p

ga u - meš, kaj go - vo - ri, u - meš, kaj go - vo - ri.

Moderato. I. Sopran solo.

mf *pp*

Boš tan - ko nit sto - ri - la, Glej, da se boš spom - ni - la,

sto - ri - la spom -

Ka - ko živ - lje - nje rah - lo je, Da ka - kor nit pre - tr - ga se,

ni - la, Ka - ko živ - lje - nje ka - kor nit pre - tr - ga

da ka-kor nit pre - tr - ga se.

se, da ka-kor nit pre - tr - ga se, pre - tr - ga se.

pp rit.

pp rit.

Più mosso.

cresc. rit.

Bo tka-lec pre-jo hva - lil, Če se ne bo ž njo ža - lil, Pri

cresc. rit.

a tempo *f*

Bo-gu hva-lo pa do-biš, Če ga hu-do ne raz - sr-diš, Pri

a tempo *f*

Ima. Ilda.

Bo-gu hva-lo pa do-biš, Če ga hu-do ne raz - sr-diš. Pri ga hu-do, če

ga hu-do ne raz-sr - diš. Pre-di, de - kle pre-di,

Tempo 1mo Le pridno de-kle pre - di! Prav

le - po nit na - re-di, na - re - di! Pre-di, de - kle pre - di in

mf cresc. accel. *rit.*

le-po nit na-re - di,

nit na - re - di, Ko smr-ti ko-sa za-zve-ni, Pre-tr-ga nit se tvo-jih dni, nit

cresc.

Kar tu si boš na - pre - la, Se - boj boš v večnost vze - la,

tvo - jih dni. Kar boš na - pre - la, Se - boj boš vze - la, Kre-

rit. *a tempo*

po-sti le-pih suk-nji-co, Al' pa pregrehe bu-ta ro, Kre-po-sti le-pih suk-nji-co, Al'

pa pre-gre-he bu - ta - ro; suk - nji - co, bu - ta - ro.

f *p* *più lento* *f* *rit.*

f *p* *f* *rit.*

al' pa *più lento*

Studenček.

Besede Andrej Praprotnikove.

Andante. Uglasbil **Janez Laharnar.**

Sopran. *mf*

Alt.

Tenor. *mf*

Bas.

Iz-pod ska-le spo-ke ma-le Vir-ček hlad-ni vi-je se. Po do-

li - ni in pla - ni - ni Se raz - li-va, ur-no gre. Po-tok vi-je se in

f *p dolce*

f *p dolce*

cresc. *f*

li - je V svojem te - ku ne - u - gnan; In vo - di - ce ko zla - ti - ce od - šum -

cresc. *f*

p *cresc.* *f*

lja - jo v svo - jo stran. Val - čki vir - ni čas ne - mir - ni Mla - dih let po - me - ni - jo. U - re

p *cresc.* *f*

p

zla - te de - ček za te, Ka - kor val - čki gi - ne - jo. Ka - kor val - čki gi - ne - jo, Ka - kor

p

molto riten. *mf* a tempo

val - čki gi - ne - jo. O mla - di - na skrb e - di - na Najza uk ti bo - de zdaj! Čas zbe -

molto riten. *mf* a tempo

žu - je ne ča - ku - je In ne pri-de več na - zaj. In ne pri-de več na - zaj.

f *rit.* *p* *Largo.* *p*

Bom šel na planince.

Naroden napev; za mešan zbor harmonizoval **Lav. Pahor.**

Moderato.

Sopran.
Alt.

1. Bom šel na pla - nin-ce, Na str - me go - ré, Bom sli-šal od
2. Za - gor-ski zvo - no-vi, Prav mi - lo po - jó; Ne - ma-ra pre-

Tenor.
Bas.

pp *pp* *pp* *pp*

1. da - leč Za - gor-ske zvo - ne, Pa bom sli-šal od da-leč Za - gor-ske zvo - ne.
2. lju - bo K po-gre-bu ne - so, Oj, ne - ma-ra pre-lju-bo K po - gre-bu ne - so.

f *riten.* *f*

da - leč
lju - bo